

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2021. gada 23. februārī

Satversmes tiesa šādā sastāvā: rīcības sēdes priekšsēdētāja Sanita Osipova, tiesneši Aldis Laviņš, Gunārs Kusiņš, Daiga Rezevska, Jānis Neimanis un Artūrs Kučs, rīcības sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 3/2021),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Ministru kabineta 2013. gada 17. septembra noteikumu Nr. 891 „Noteikumi par saimnieciskās darbības ierobežojumiem, par kuriem pienākas kompensācija, tās izmaksas nosacījumiem, kārtību un apmēru” (turpmāk – Noteikumi Nr. 891) 6.2.1. apakšpunktu un Ministru kabineta 2015. gada 7. aprīļa noteikumu Nr. 171 „Noteikumi par valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanu, administrēšanu un uzraudzību vides, klimata un lauku ainavas uzlabošanai 2014.–2020. gada plānošanas periodā” (turpmāk – Noteikumi Nr. 171) 62.1. apakšpunktu (turpmāk kopā – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 105. panta otrajam un trešajam teikumam, un attiecībā uz Pieteikuma iesniedzēju par spēkā neesošu no spēkā stāšanās brīža.

2. Noteikumu Nr. 891 6.2.1. apakšpunkts noteic, ka kompensācijas apmērs par hektāru meža zemēs, ja aizliegta jebkāda mežsaimnieciskā darbība, ir 157 *euro*.

Savukārt Noteikumu Nr. 171 6.2.1. apakšpunkts paredz, ka atbalsta apmērs par vienu hektāru atbalsttiesīgās platības, kurā ievēroti visi atbalsta saņemšanas nosacījumi, ir 160 *euro*, ja ir aizliegta mežsaimnieciskā darbība, aizliegta galvenā cirte un kopšanas cirte.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Satversmes tiesas likuma 16. panta 3. punkts noteic, ka Satversmes tiesa izskata lietas par Ministru kabineta noteikumu normu atbilstību augstāka juridiska spēka normām. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma, tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka ar Valsts meža dienesta (datums) lēmumu Nr. [...] (turpmāk – Valsts meža dienesta lēmums)

Pieteikuma iesniedzējam piederošajā nekustamajā īpašumā izveidota mikrolieguma teritorija 3,31 hektāra platībā, nosakot saimnieciskās darbības ierobežojumus. Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka gadījumos, kad personas īpašumā liegta vai ierobežota saimnieciskā darbība, normatīvie akti vides jomā nosaka kompensāciju apmēru – attiecībā uz Pieteikuma iesniedzēju saskaņā ar apstrīdētajām normām kompensācijas apmērs būtu 157 *euro* par hektāru 2020. gadā un 160 *euro* par hektāru 2021. gadā un turpmāk. Savukārt apstrīdētās normas aizskarot viņam Satversmes 105. panta otrajā un trešajā teikumā noteiktās pamattiesības, jo tās paredzot noteikt faktiski radītajiem zaudējumiem neatbilstošu kompensācijas apmēru.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Satversmes tiesas likuma 18. panta otrā daļa noteic, ka vairāku aktu apstrīdēšana vienā pieteikumā pieļaujama vienīgi šajā likumā norādītajos gadījumos. Satversmes tiesa ir atzinusi: ņemot vērā Satversmes tiesas procesa ekonomijas principu, atsevišķos gadījumos viena pieteikuma ietvaros var apstrīdēt arī vairāku normatīvo aktu normas, kas regulē savstarpēji cieši saistītus tiesību jautājumus (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2. kolēģijas 2008. gada 29. jūlija lēmumu par lietas ierosināšanu pēc pieteikuma Nr. 75/2008*).

Noteikumi Nr. 891 un Noteikumi Nr. 171 regulē vienu un to pašu tiesību jomu. Apstrīdētajās normās ir noteikts kompensācijas apmērs par aizliegumu meža zemēs veikt mežsaimniecisko darbību. Tādējādi no pieteikuma ir gūstams apstiprinājums tam, ka apstrīdētās normas regulē savstarpēji cieši saistītus tiesību jautājumus un to satversmības izvērtēšana vienas lietas ietvaros varētu veicināt lietas vispusīgu un ātru izskatīšanu.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta otrajā daļā noteiktajām prasībām.

7. Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrā daļa noteic, ka persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai arī ja personai šādu iespēju nav.

Pieteikuma iesniedzējs, atsaucoties uz Satversmes tiesas kolēģijas atzīto, uzskata, ka viņam nav pieejami vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi savu tiesību aizsardzībai. Proti, apstrīdētās normas formulētas skaidri, viņš atrodas šo normu tvērumam tipiskā situācijā. Administratīvā tiesa apstrīdētajās normās paredzētās sekas nevarētu nepiemērot, piešķirot lielāku atlīdzinājumu.

Satversmes tiesas likumā ietvertā subsidiaritātes principa mērķis ir nodrošināt, lai tiesa, izskatot lietu pēc būtības, vispirms izmantotu tās rīcībā esošās juridiskās metodes Satversmei atbilstoša rezultāta sasniegšanai. Tiesību normu atbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām savas kompetences robežās vērtē ne tikai Satversmes tiesa, bet arī citas tiesas, tostarp arī administratīvajai tiesai lietas izskatīšanas ietvaros ir kompetence izvērtēt piemērojamo tiesību normu atbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām (*sk. Satversmes tiesas 2019. gada 7. oktobra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2018-19-03 15.1. punktu*).

Demokrātiskā tiesiskā valstī tieši vispārējās jurisdikcijas un administratīvās tiesas ir atzīstamas par efektīvāko mehānismu, kas, izvērtējot katru gadījumu individuāli, var konstatēt, vai ir ievērots saprātīgs līdzsvars starp konkrētās personas tiesībām un sabiedrības interesēm. Turklāt administratīvās tiesas vērtē visus lietā nozīmīgos tiesību un faktu jautājumus un pārbauda pārsūdzētos administratīvos aktus gan no procesuālā, gan no saturiskā viedokļa. Administratīvajā procesā tiek īstenota visaptveroša tiesas kontrole pār izpildvaras lēmumiem.

Ņemot vērā Satversmes tiesas likumā ietverto subsidiaritātes principu, Satversmes tiesa secina, ka Pieteikuma iesniedzējam ir iespējas aizstāvēt savas pamattiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem. Proti, ja Pieteikuma iesniedzējs nepiekrīt Valsts meža dienesta lēmumam, ar kuru noteikts mikroliegums īpaši aizsargājamās putnu sugas aizsardzībai, tas saskaņā ar

2012. gada 18. decembra noteikumu Nr. 940 “Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu” 67. punktu ir apstrīdams un pārsūdzams Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā. Tomēr no pieteikuma un tam pievienotajiem materiāliem neizriet, ka Pieteikuma iesniedzējs būtu apstrīdējis vai pārsūdzējis šo lēmumu.

Savukārt, lai saņemtu Noteikumu Nr. 891 6.2.1. apakšpunktā noteikto kompensāciju, Pieteikuma iesniedzējam ir jāvērsas Dabas aizsardzības pārvaldē, kuras lēmums ir apstrīdams un pārsūdzams Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā. Lai saņemtu atbalstu, kas noteikts Noteikumu Nr. 171 62.1. apakšpunktā, Pieteikuma iesniedzējam ir jāvērsas Lauku atbalsta dienestā. Atbilstoši Lauku atbalsta dienesta likuma 13. pantam attiecīgo lēmumu var apstrīdēt un pārsūdzēt Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā. Tomēr no pieteikuma un tam pievienotajiem materiāliem neizriet, ka Pieteikuma iesniedzējs būtu pieprasījis kompensāciju vai atbalstu, kā arī apstrīdējis vai pārsūdzējis Dabas aizsardzības pārvaldes vai Lauku atbalsta dienesta lēmumu.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesa

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 3/2021).

Lēmums nav pārsūdzams.

Rīcības sēdes priekšsēdētāja

Sanita Osipova